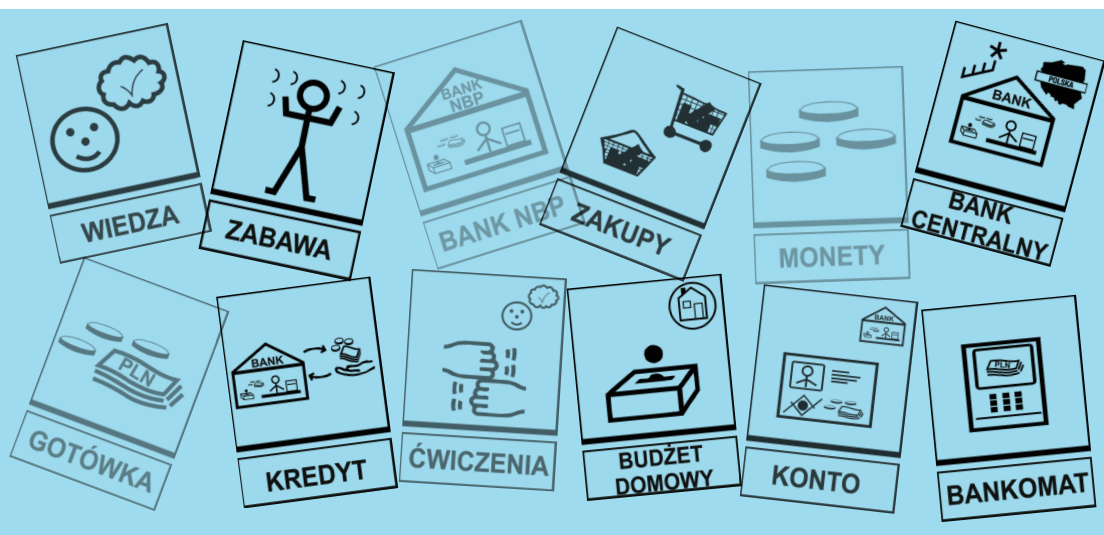

Jak rozmawiać o pieniądzu z osobami z niepełnosprawnością intelektualną

Jak rozmawiać o pieniądzach z osobami z niepełnosprawnością intelektualną

Warszawa, maj 2016 r.

Druk:
NBP

Wydał:
Narodowy Bank Polski
Departament Komunikacji i Promocji
Zespół ds. CSR

00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21
tel.: +48 22 185 23 35
www.nbp.pl
www.nbpniewyklucza.pl

Znaki graficzne wykorzystane w broszurze pochodzą z polskiej wersji Makaton (Program Rozwoju Komunikacji Makaton). Opracowane dla celów edukacyjnych przez dr B. B. Kaczmarek (autorkę polskiej wersji Makaton – www.makaton.pl).

© Copyright Narodowy Bank Polski, 2016

Jednym z etapów włączania osób z niepełnosprawnością intelektualną w główny nurt życia społecznego powinna być edukacja ekonomiczna i idąca za nią świadomość wartości pieniądza. Ma to związek z pragnieniem tych osób do osiągnięcia możliwie pełnej samodzielności i niezależności w życiu codziennym. Warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) są jednym z miejsc, gdzie taką wiedzę można skutecznie przekazać.

Przedstawiony materiał nie jest gotową instrukcją, jak tego dokonać. Ma on raczej charakter propozycji mających zainspirować instruktorów WTZ do samodzielnego konstruowania zajęć, dostosowanych do indywidualnych możliwości uczestników.

Najważniejszą kwestią w tych działaniach jest praca na materiale z konkretnym rekwizytem (monety, banknoty, produkty) i ćwiczenie zdobytej wiedzy i umiejętności w realnych sytuacjach życiowych, takich jak wizyty w sklepie, banku, itp.

Równie istotne jest włączanie w proces dydaktyczny rodziców/opiekunów, tak by w środowisku domowym mogli wzmacniać nabytą wiedzę i umiejętności.

Poniżej znajdują Państwo podstawowe zagadnienia, które mogą stać się inspiracją do zajęć na temat pieniędzy i ich roli w naszym życiu.

Uzupełniające materiały dydaktyczne można znaleźć na stronie kampanii www.nbpnieuwklucza.pl

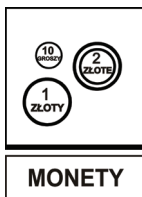
1. Skąd się biorą pieniądze i na co je wydajemy?

Porozmawiaj z uczestnikami na ten temat i poznaj ich poziom wiedzy. Zwróć uwagę na związek pracy z pozyskiwaniem pieniędzy. Odwołaj się do pracy rodziców/opiekunów oraz ludzi, których znają. Warto poruszyć temat świadczeń, jakie otrzymują uczestnicy, jako kolejnego przykładu dochodu.

Porozmawiaj z uczestnikami o tym, na co najchętniej wydają swoje pieniądze. Na przykładzie budżetu placówki i budżetów domowych omów następujące zagadnienia:

- wydatki stałe (jedzenie, środki czystości, leki, opłaty itp.)
- wydatki dodatkowe (odzież, obuwie, usługi, rozrywka itp.)

Warto też zwrócić uwagę uczestników na to, że za wszystkie towary i usługi trzeba płacić. Możemy w ten sposób pomóc im uzmysłwić, że nie zawsze na wszystko będzie ich stać, co pozwoli w przyszłości racjonalniej planować wydatki i skłoni do oszczędzania.

2. Jak rozpoznawać i odróżniać nominały banknotów oraz monet?

Poznajemy monety

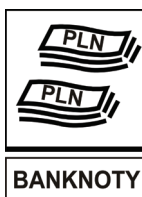
Omów wygląd poszczególnych monet, pokazując je. Zwróć uwagę na elementy charakterystyczne i odróżniające poszczególne nominały.

Przy omawianiu każdej monety odnieś się do produktów, które można kupić za daną kwotę. Posługuj się wizualizacjami produktów lub ich opakowaniami.

Ćwiczenie

Wsymp do woreczka jak najwięcej monet o różnych nominałach (złote, grosze). Każdy z uczestników wyciąga z woreczka jedną monetę. Zadanie powtarzamy przez pięć rund – za każdym razem uczestnik samodzielnie, lub za pomocą grupy, ma powiedzieć, jaką monetę wyciągnął i co ją odróżnia od innych (wielkość, kolor, znaki charakterystyczne).

Po pięciu rundach każdy z uczestników ćwiczenia ma zsumować wartość zebranych monet i z przygotowanych obrazków/produktów, wskazać takie, które można za tę kwotę kupić.

Poznajemy banknoty

Omów wygląd banknotów, pokazując je.

Bardzo pomocny materiał do omówienia banknotów znajdziesz na stronie internetowej <http://nbpniwyklucza.pl/etr/bezpieczne-pieniadze>.

Na bazie materiałów zgromadzonych na stronie www.nbpniwyklucza.pl będziesz mógł przedstawić szczegóły wyglądu każdego z nominałów z uwzględnieniem wszystkich elementów, które je wyróżniają (wielkość, kolory, oprawa graficzna, zabezpieczenia).

W trakcie omawiania posługuj się prawdziwymi banknotami, by uczestnicy mogli ich dotknąć i samodzielnie sprawdzić, czym się od siebie różnią.

Omawiając poszczególne nominały, warto odnieść się do tego, co za daną kwotę można kupić, np. prosząc, by uczestnicy podawali przykłady produktów.

Ćwiczenie

Przygotuj opakowania lub zdjęcia produktów i przypisz im realną wartość. Każdy z uczestników losuje jeden banknot. Zadanie to polega na wybraniu spośród proponowanych produktów takich, które można kupić za podaną kwotę.

Możesz wprowadzić również trudniejsze ćwiczenia, dotyczące rozmienniania i sumowania pieniędzy. Dzięki nim uczestnicy nauczą się obliczać koszt zakupów.

GRA

Ćwiczenie

Każdy z uczestników losuje po jednym banknocie. Spośród puli różnych banknotów i monet wybiera te, na które może rozmiennić swój nominal.

ZABAWA W

SKLEP

ZAKUPY

3. Siła nabywczą pieniądza, czyli co mogę kupić ?

Aby wzmocnić w uczestnikach świadomość siły nabywczej pieniądza, dobrze jest prowadzić z nimi ćwiczenia na realnych przykładach. W tym celu należy zgromadzić prawdziwe produkty lub ich opakowania i nadać im realną wartość. Posłużą one jako rekwizyty podczas zabawy w sklep.

Ćwiczenie

Każdy z uczestników ma w portfelu określoną sumę pieniędzy. Jego zadaniem jest policzyć, jaką dysponuje kwotą. Następnie spośród „oferty” sklepu wybiera te towary, które może za tę kwotę kupić. Jeśli planowane wydatki przekraczają sumę, którą dysponuje, musi zrezygnować z niektórych z nich. Jeśli zakupy były tańsze, sprawdza, jaką otrzymuje resztę.

Utrwaleniu umiejętności nabytych w trakcie ćwiczeń służyć będą wizyty w sklepie, w trakcie których uczestnicy samodzielnie (pod okiem instruktorów) będą mogli dokonywać zakupów. Mając określoną kwotę pieniędzy do dyspozycji, będą musieli kupić zakupy z przygotowanej wcześniej listy. Wizyty w sklepie mogą być realizowane w ramach pracowni gospodarstwa domowego i dotyczyć codziennego zaopatrzenia kuchni placówki. Kolejnym pretekstem do zakupów może być tzw. trening ekonomiczny przeprowadzany za pomocą środków otrzymanych przez uczestników w placówce.

GRAC

4. Jak skutecznie planować wydatki ?

Porozmawiaj z uczestnikami na temat potrzeby planowania wydatków w kontekście oszczędzania i uniknięcia nieprzemyślanych zakupów. Zapytaj, na co zwykle wydają swoje pieniądze. Dowiedz się, czy zawsze wystarcza im pieniędzy na to, co chcą kupić. Czy idąc do sklepu, wydają wszystkie pieniądze, jakie mają przy sobie?

Podstawowym narzędziem do nauki planowania wydatków jest trening ekonomiczny.

Każdy z uczestników w ramach otrzymywanych w placówce środków powinien posiadać fundusz kieszonkowy. W ramach funduszu, wspólnie z instruktorem, uczestnicy określają swoje aktualne potrzeby, planują wydatki z dostępnych środków i następnie je realizują. W trakcie planowania, jeśli jest taka potrzeba, warto uświadamiać, że nie trzeba wydawać wszystkich pieniędzy od razu.

Kolejnym miejscem, gdzie możemy uczyć się planować wydatki, jest pracownia gospodarstwa domowego. Planując codzienne wydatki, sporządzamy listę zakupów. Można też planować wydatki w cyklu tygodniowym albo pod koniec tygodnia sumować wydane pieniądze. Dzięki temu uczestnicy zyskują świadomość skali tygodniowych wydatków.

Każde zakupy powinny być poprzedzone sporządzeniem dokładnej listy tego, co chcemy kupić. Dobrze jest znać ceny produktów lub przynajmniej ich szacunkową wartość. Musimy też wiedzieć, jaką kwotę dysponujemy. Zakupy należy dokładnie przemyśleć.

Ćwiczenie

Ustal wspólnie z uczestnikami listę zakupów potrzebnych do przygotowania posiłku i oszacujcie przybliżony koszt zakupów.

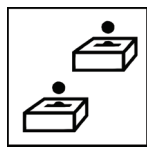

Produkty	Cena
Razem	

Porozmawiaj z uczestnikami o tym, jak planują wydatki w domu. Jeśli jest taka możliwość, zwróć się do rodziców/opiekunów, by podczas działań domowych wspólnie

z uczestnikiem również planowali wydatki w sposób znany z placówki. Dzięki temu umiejętność ta ma szansę się ugruntować.

W miarę możliwości staraj się jak najczęściej wychodzić z uczestnikami do sklepu. Umożliw im samodzielne dokonywanie zakupów. Zwracaj ich uwagę na ceny produktów i usług. Uświadom im, że ceny podobnych produktów w różnych miejscach mogą się od siebie znacząco różnić.

OSZCZĘDNOŚCI

5. Jak oszczędzać ?

Każdy z uczestników ma dostęp do swoich pieniędzy. Każdy też ma potrzeby, marzenia, które dzięki oszczędnemu gospodarowaniu tymi środkami mógłby zrealizować.

Porozmawiaj z uczestnikami o korzyściach wynikających z oszczędzania. Skup się na następujących zagadnieniach:

- po co oszczędzamy?
- co możemy kupić za zaoszczędzone pieniądze?
- zwróć uwagę, że oszczędzając, możemy kupić sobie coś wyjątkowego

Przedstaw skuteczne metody oszczędzania, zwracając uwagę na korzyści wynikające z planowania wydatków. Zaproponuj, by resztę z każdego zakupu odkładali, na przykład wrzucając ją do skarbonki. Przypomnij im, że małe kwoty mogą również odkładać na funduszu kieszonkowym w placówce. Jeśli uczestnik ma konto bankowe, przypomnij mu, że ma możliwość wypłacania tylko takich kwot, jakie są mu doraźnie potrzebne.

Warto uświadomić uczestnikom, że oszczędzanie pieniędzy to proces długofalowy i żeby zakończył się sukcesem, potrzebne są cierpliwość i konsekwencja.

Ustal z każdym z uczestników cel, na który chciałby zbierać pieniądze. Opracuj strategię oszczędzania. W miarę możliwości włącz w to działanie rodziców/opiekunów.

BANK

6. Co to jest bank i jak z niego korzystać ?

Porozmawiaj z uczestnikami, czy wiedzą, co to jest bank i konto bankowe. Zorientuj się, który z uczestników ma konto w banku i w jakim zakresie z niego korzysta.

Omów, jakie warunki trzeba spełnić, aby założyć konto i jakie korzyści z tego płyną. Zwróć uwagę na możliwość oszczędzania, bezpie-

czeństwo przechowywanych środków i powszechność tego rozwiązania. Przedstaw rodzaje ryzyka, jakie temu towarzyszą. Dodatkowo omów następujące zagadnienia:

- co to jest karta płatnicza, jak ją otrzymać i gdzie możemy jej używać
- co to jest numer PIN i dlaczego nie powinniśmy nikomu go zdradzać
- jak działa płatność zbliżeniowa i jak ją bezpiecznie realizować

Warto odbyć z uczestnikami wycieczkę dydaktyczną do banku. W trakcie takiej wizyty uczestnicy dowiedzą się, jak w praktyce założyć konto bankowe. W miarę możliwości zaangażuj w to działanie pracownika banku.

Jeśli jest to możliwe, praktyczną naukę korzystania z bankomatu i płatności kartą można przeprowadzić podczas zakupów na potrzeby placówki lub indywidualnych zakupów w ramach funduszu kieszonkowego.

We wszystkie te działania postaraj się włączyć rodziców/opiekunów, tak aby w środowisku domowym ćwiczyli i wzmacniali nabyte przez uczestnika umiejętności.

Dodatkowe materiały można znaleźć na stronie www.nbpniewyklucza.pl

www.nbp.pl

